

LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJA

Institucijoms ir organizacijoms (pagal sąrašą) 2019-10-

DĖL TEISĖS AKTŲ PAKEITIMO PROJEKTŲ

Finansų ministerija parengė ir teikia išvadoms gauti Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo Nr. IX-569 9, 10, 26, 35, 37, 61 ir 67 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Akcizų įstatymo projektas), Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo Nr. IX-569 1, 2, 3, 30, 31 straipsnių, II ir III skyrių pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1327 8 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Akcizų įstatymo pakeitimo įstatymo projektas), Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto mokesčio įstatymo Nr. X-233 6 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą (toliau – NTMĮ projektas), Lietuvos Respublikos žemės mokesčio įstatymo Nr. I-2675 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą (toliau – ŽMĮ projektas), Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 6, 16, 20, 21 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1335 2 ir 4 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-3613“ projektą (toliau – Nutarimo projektas) ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. sausio 28 d. nutarimo Nr. 99 „Dėl Komandiruočių sąnaudų atskaitymo iš pajamų taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Nutarimo Nr. 99 projektas).

Atsižvelgdami į tai, kad išvardinti teisės aktų projektai yra susiję ir (ar) bus teikiami kartu su 2020 m. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projektu, prašome išvadas dėl projektų pateikti skubos tvarka.

Siekiant mokesčių sistemos struktūros tobulinimo ekonomikos augimui palankia kryptimi plečiant ekonomikos augimui mažiau žalingų mokesčių bazę, kartu, kiek tai susiję su akcizų tarifų peržiūra, labiau prisidedant prie aplinkosauginių ir sveikatinimo tikslų įgyvendinimo parengti:

1) Akcizų įstatymo ir Akcizų įstatymo pakeitimo įstatymo projektai, kuriais siūloma padidinti akcizų tarifus etilo alkoholiui, bešviniam benziniui, gazoliams, žemės ūkio veikloje naudojamiems gazoliams ir kaitinamojo tabako produktams;

2) NTMĮ projektas, kuriuo siūloma didinti fizinių asmenų nekomercinės paskirties nekilnojamojo turto apmokestinimą, kas kartu didina mokesčių sistemos progresyvumą.

Parengto ŽMĮ projekto tikslas – sumažinti įstatyme nustatytą žemės mokesčio lengvatos dydį žemės ūkio paskirties žemei (pakeičiant mokesčinę žemės vertę mažinantį koeficientą), kartu paliekant šiuo metu galiojančias nuostatas dėl galimybės savivaldybėms pačioms spręsti dėl mokesčio tarifų ir lengvatų taikymo.

Vykdamas Ministro Pirmininko pavedimą (Vyriausybės kanclerio 2019 m. rugsėjo 27 d. rezoliucija Nr. S-3357) teikiamas derinti Nutarimo projektas, kuriuo siūloma iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 6, 16, 20, 21 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1335 2 ir 4 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3613 (toliau – Įstatymo projektas Nr. XIIP-3613) nuostatomis didinti gyventojų pajamų mokesčio tarifo progresyvumą ir mažinti suplanuotą neapmokestinamojo pajamų dydžio didėjimą 2020-2021 metais, tačiau siekiant, kad priėmus Įstatymo projektą Nr. XIIP-3613 nesumažėtų pajamų riba, iki kurios yra taikomas neapmokestinamasis pajamų dydis (toliau – NPD), pasiūlyti Lietuvos Respublikos Seimui pakoreguoti NPD apskaičiavimo formulėse taikomus koeficientus. Kartu Nutarimo projektu siūloma nepritarti Įstatymo projekto Nr. XIIP-3613 nuostatomis dėl neapmokestinamojo pajamų dydžio riboto darbingumo ir neįgaliems asmenims mažinimo, nes Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2019 m. rugpjūčio 28 d. nutarimu Nr. 885 „Dėl Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 6, 16, 20, 21 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1335 4 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3614“ yra pritarusi Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 6, 16, 20, 21 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1335 4 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-3614, kuriuo siūloma 2020–2021 metais didinti neapmokestinamąjį pajamų dydį riboto darbingumo ir neįgaliems asmenims.

Pagal galiojančias Komandiruočių sąnaudų atskaitymo iš pajamų taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. sausio 28 d. nutarimu Nr. 99, komandiruočių į užsienį kompensacijomis laikomi ir gyventojų pajamų mokesčiu neapmokestinami nustatyto dydžio dienpinigiai (atitinkamai nuo jų neskaičiuojamos ir socialinio draudimo įmokos), mokami komandiruotam į užsienį darbuotojui, kurio per mėnesį nustatytas darbo užmokestis yra ne mažesnis nei minimalioji mėnesinė alga (arba minimalusis valandinis atlygis), padauginta iš 1,3 koeficiento. Atitinkamai tokio dydžio sąnaudos gali būti priskiriamos leidžiamoms atskaitymams apskaičiuojant pelno mokestį.

Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2019 metų duomenimis, sunkiasvorių sunkvežimių ir krovinių transporto priemonių vairuotojų vidutinės mėnesio pajamos, apmokestinamos socialinio draudimo įmokomis, buvo 693 eurai (vairuotojų skaičius – 78,7 tūkst.). Pagal Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – VMI) duomenis juridinio apmokestinamojo vieneto, kurio vykdoma ekonominė veikla priskiriama prie krovinių kelių transporto veiklos, vidutiniškai vienam komandiruotajam darbuotojui išmokėta dienpinigių suma per 2018 metus buvo – 7 439 eurai (vidutiniškai per mėnesį tais metais vienam darbuotojui – 620 eurų), 2017 metus – 7 146 eurai (vidutiniškai per mėnesį tais metais vienam darbuotojui – 595 eurai), 2016 metais – 7 290 eurų per metus vienam darbuotojui (vidutiniškai per mėnesį tais metais vienam darbuotojui – 608 eurai). Komandiruojami darbuotojai dienpinigiais vidutiniškai gauna 2 kartus daugiau pajamų nei gaudami atlyginimą (atitinkamai 486,4 mln. eurų dienpinigių ir apie 253,5 mln. eurų atlyginimo atskaičius mokesčius), t. y. vidutiniškai per mėnesį vienam komandiruojamam darbuotojui išmokama apie 620 eurų dienpinigių ir apie 323 eurų atlyginimas atskaičius mokesčius. VMI duomenimis lyginant visose ekonominės veiklos srityse per tuos pačius laikotarpius (2016, 2017 ir 2018 metai) išmokėtus dienpinigius, juridinių apmokestinamųjų vienetų, kurių vykdoma ekonominė veikla priskiriama prie krovinių kelių transporto veiklos, išmokėti dienpinigiai sudaro daugiau nei pusę visų išmokėtų dienpinigių sumos (2016–2018 m. 56,6 proc.).

Paminėti duomenys ir jų analizė rodo, kad praktikoje pasinaudojant galiojančiu reguliavimu galima išvelgti tendenciją, ypač pasireiškiančią kelių transporto sektoriuje, kad rinkoje siekiama užtikrinti tik tokį darbo užmokesčio dydį, kuris leistų neapmokestinti darbuotojams, vykstantiems į užsienį, mokamų dienpinigių, dėl ko šių darbuotojų pensijos pagal esamų atlyginimų ir dienpinigių proporcijas vertinant uždirbamus pensijų apskaitos vienetus mažėja iki trijų kartų, t.y. darbdaviai, galimai siekdami sumažinti gyventojų pajamų mokesčio ir socialinio draudimo įmokų išlaidas, tai daro darbuotojų socialinių garantijų sąskaita.

Pastebėtina, kad keliamos problemos kelių transporto sektoriuje buvo sprendžiamos nuosekliai sekant ir analizuojant situaciją bei intensyviau dirbant su socialiniais partneriais, aiškinant mažo atlyginimo ir didelių dienpinigių įtaką darbuotojų socialinėms garantijoms, tačiau tai nedavė apčiuopiamų rezultatų: klausimas ne kartą nagrinėtas Lietuvos Respublikos trišalės tarybos, kurioje dalyvauja profesinių sąjungų, darbdavių organizacijų ir Vyriausybės atstovai. Atsižvelgiant į tai siūloma alternatyvi priemonė susidariusiai situacijai spręsti.

Nutarimo Nr. 99 projekto tikslas – prisidėti prie to, kad už darbą būtų atlyginama ne gyventojų pajamų mokesčiu neapmokestinamomis komandiruočių kompensacijomis, nuo kurių neskaičiuojamos ir valstybinio socialinio draudimo įmokos, kas neužtikrina tinkamo pagal darbuotojų gautas pajamas socialinio aprūpinimo, o rinkos sąlygas atitinkančiu darbo užmokesčiu. Atsižvelgiant į tai, siūloma šiuo metu galiojantį 1,3 koeficientą, kuris taikomas apskaičiuojant darbo užmokesčio ribą, nuo kurios darbuotojui gali būti mokama neapmokestinamųjų dienpinigių suma, didinti iki 1,5.

Kartu Nutarimo Nr. 99 projekte, atsižvelgiant į socialinių partnerių (asociacijos „Inverstor’s forum“) teiktus siūlymus Susitarimo dėl šalies pažangai būtinų reformų įgyvendinimui ir mokesčių administratoriaus identifikuotas darbo užmokesčio pakaitumo dienpinigiais rizikas, siūloma panaikinti galimybę įmonės vadovui dienpinigių normą didinti dvigubai.

Teikiamų teisės aktų projektų poveikis valstybės pajamoms:

- 1) priėmus Akcizų įstatymo ir Akcizų įstatymo pakeitimo įstatymo projektus, prognozuojamas valstybės biudžeto pajamų padidėjimas apie 53,3 mln. eurų per metus;
- 2) priėmus NTMI projektą, prognozuojamas valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų padidėjimas apie 9,2 mln. eurų per metus;
- 3) priėmus ŽMI projektą prognozuojamas savivaldybių biudžetų pajamų padidėjimas apie 7 mln. eurų per metus;
- 4) priėmus Įstatymo projektą Nr. XIIIIP-3613 prognozuojama, kad valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų netekimai dėl NPD formulės keitimo nuostatų, palyginus su šiuo metu galiojančiomis, bus 70 mln. eurų per metus mažesni; dėl siūlomo tarifo didinimo nuo 27 proc. iki 32 proc., papildomos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamos sudarys apie 8 mln. eurų per metus.
- 5) priėmus Nutarimo Nr. 99 projektą, prognozuojamas valstybės ir savivaldybių biudžetų įplaukų iš gyventojų pajamų mokesčio padidėjimas apie 19,7 mln. eurų per metus, tačiau kartu prognozuojamas valstybės biudžeto pajamų iš pelno mokesčio sumažėjimas apie 9 mln. eurų per metus. Taip pat prognozuojama, kad dėl šių pakeitimų Valstybinio socialinio draudimo fondo, Privalomojo sveikatos draudimo fondo, Garantinio fondo ir Ilgalaikio darbo išmokų fondo pajamos per metus iš viso padidėtų apie 18 mln. eurų.

Teisės aktų projektai neprieštarauja Vyriausybės programos nuostatoms, Europos Sąjungos teisei.

Teisės aktų projektai skelbiami Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinės sistemos Projektų registravimo posistemėje.

Teisės aktų projektus parengė Finansų ministerijos Mokesčių politikos departamento (direktorė Jūratė Laurikėnaitė, tel. 239 0151) Tiesioginių mokesčių ir tarptautinio apmokestinimo skyriaus (vedėjas Evaldas Putrimas, tel. 219 4476) vyriausioji specialistė Gabija Brazauskienė, tel. 239 0277, el. paštas gabija.brazauskiene@finmin.lt, vyriausioji specialistė Ieva Kanovalovaitė, tel. 239 0267, el. paštas ieva.kanovalovaite@finmin.lt, Netiesioginių mokesčių skyriaus (vedėja Asta Zelo, tel. 219 9383) vyriausioji specialistė Jolanta Poškevičienė, tel. 239 0166, el. paštas jolanta.poskeviciene@finmin.lt.

PRIDEDAMA:

1. Akcizų įstatymo projektas, lyginamasis variantas, 6 lapai.
2. Akcizų įstatymo pakeitimo įstatymo projektas, lyginamasis variantas, 2 lapai.
3. Akcizų įstatymo projekto ir Akcizų įstatymo pakeitimo įstatymo projekto aiškinamasis raštas, 3 lapai.
4. NTMI projektas, lyginamasis variantas, aiškinamasis raštas, 6 lapai.
5. ŽMI projektas, lyginamasis variantas, aiškinamasis raštas, 4 lapai.
6. LRV išvados projektas, 3 lapai.
7. Nutarimo Nr. 99 projektas, lyginamasis variantas, 2 lapai.

Finansų ministras

Vilius Šapoka